

จากการศึกษา
วิถีชีวิตคนล้านนาที่มี
ความผูกพันกับกว่าง
พวกเขาแบ่งแยกกว่าง
ออกหลายประเภท แต่
ละประเภทยังแบ่งเป็น
ชื่อตามสี ตามลักษณะ

✓ หว่าง-ชื่อกว่างคนล้านนา พะเยาการเลี้ยงกว่างเพื่อทำอาหาร

เทศ อีกมากมาย กว่างบางชนิดใช้ชน กว่างบางชนิดใช้เป็นอาหาร บาง
ชนิดใช้เลี้ยงเป็นตัวหนอนมาปรุงเป็นอาหารอย่างอร่อยในราคาค่อนข้างแพง ดังเช่น หว่างกว่างงวง

ชายร่างเล็ก วัยกลางคน กำลังตัดแต่งท่อนปลายต้นมะพร้าว
ใช้มัดตากโคนก้านใบทิ้งเหลือแต่ดอวยาวประมาณหนึ่งเมตร เขาบอกว่า
จะเอาเป็นท่อนไม้เลี้ยงด้วงกว่างงวง

พี่น้องบุญผายบอกว่า “จากการที่มีอาชีพขึ้นต้นตาล สังเกต
ว่าบรรดากว่างงวงมักจะพากันวางไข่บนยอดตาล หรือบางทีก็วางไข่
โคนก้านใบมะพร้าวนั่นเอง เมื่อไข่เป็นตัวด้วง จะพากันกัดกินยอดอ่อน
ทำให้ใบมะพร้าวมีรูปลักษณ์วินแหง ด้วยประสบการณ์ดังกล่าวจึงคิด
หาวิธีเพาะเลี้ยงด้วงกว่างงวง”

น้องบุญผายว่าแล้วเอามือยกท่อนมะพร้าวให้ตั้งขึ้นพูดให้
ความรู้ต่อไปว่า “ต้องนำท่อนยอดมะพร้าวไปตากแดดให้ส่วนยอดตั้ง
รับแสงแดดมากที่สุด เมื่ออันของต้นมะพร้าวจะแตกเป็นรอยแยก
เป็นร่องลึก หลังจากนั้นจึงนำลูกตาลสุกมาทุบเปลือกให้ปริ นำไปแช่น้ำ
ให้น้ำหวานจากลูกตาลละลายปนในน้ำ สังเกตสีน้ำเหลือง มีกลิ่นหอม
จึงนำไปรดยอดต้นมะพร้าว ที่รอยแตก ปล่อยให้ น้ำซึมลงรอยแยก เสร็จ
แล้วนำท่อนมะพร้าวไปวางไว้ในที่ร่ม เพื่อล่อกว่างงวง”

ขณะที่เล่าเขาใช้มือหมุนท่อนมะพร้าวตามแนวตั้ง ไปตั้งนิ่งไว้
ที่ใต้ต้นลำไย แล้วบอกว่า “จะเอาไว้รอเวลาประมาณสักทุ้มสองทุ้มขึ้น
ไป ลองนำไฟฉายมาส่องดูจะเห็นบรรดากว่างงวงพากันมาเกาะกินน้ำ
หวาน พร้อมกับวางไข่แทรกตามรอยแยกของท่อนมะพร้าว จากการที่
เห็นกว่างงวงมานี่เองทำให้แน่ใจว่าจะได้กินด้วงกว่างงวง”

อย่างไรก็ตามต้องรอไปอีกประมาณยี่สิบวัน เพื่อให้ตัวหนอน
โตเต็มที่ โดยการพิสูจน์ได้จากการเอาทุ้มด้านนอกท่อนต้นมะพร้าว
จะได้ยินเสียง อัด...อัด...อัด...อัด...แสดงว่าบรรดาตัวหนอนกำลัง
เคลื่อนและพากันกินเนื้อในท่อนมะพร้าว หากขนาดตัวด้วงใหญ่จะได้ยิน
เสียงดังชัดเจน

น้องบุญผาย พาผู้เขียนไปดูอีกท่อนหนึ่งที่ได้วางล่อกว่างงวง
ไว้ก่อนหน้านี้แล้ว เขาทำการวางท่อนมะพร้าวลงให้นอนยาวตามพื้นดิน
ใช้ชวานผ่าครึ่งตามยาว แล้วใช้ปลายมีดแคะค้นหาตัวด้วงกว่างงวง ให้

หลุดออกมาจากเนื้อไม้ท่อนมะพร้าว ได้มาตัวหนึ่งแล้วทำการแคะต่อๆไป
ด้วงกว่างงวง ตัวโตขนาดนิ้วมือ ยาวประมาณสองเซ็น กลาง
ตัวโต แหลมเล็กไปทางหัวและหาง ลำตัวสีขาวเป็นเกลียวท่อน ร่อง
เห็นได้ชัด มือการดันกระดูกบุญผายบอกว่า “นี่คืออาหารอันโอชะ
เด็กๆได้กินคนละตัวสองตัวก็อิ่มได้ หากนำไปขายก็ได้ตัวละหนึ่งบาท ผู้
คนนิยมซื้อไปค้ำน้ำพริก บางคนนำไปทอดกินคล้ายด้วงรอกไฟหรือแม่ใน
กระบอกไม้ไผ่ แต่รสด้วงกว่างงวงมันมากกว่า เพราะตัวใหญ่กว่าด้วงแม่
หรือตัวอ่อนของผึ้ง”

ในแต่ละปีหากได้ท่อนมะพร้าวมามาก ก็เป็นโอกาสที่ น้อง
บุญผาย จะเพาะด้วงกว่างงวงขายเป็นอาชีพเสริมได้เป็นอย่างดี นี่คือ
พะเยา-ปัญญาของคนล้านนาที่ได้จากประสบการณ์และนำมาพัฒนา
คุณภาพชีวิต.

แหล่งข้อมูล

สัมภาษณ์ชายอายุ 36 ปี จำนวน 1 คน

ภาพท่อนมะพร้าวส่วนยอด ในหมู่บ้านม่วงเขี้ยว
อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่

● โดย.....นิคม พรหมมาแพทย์

❖ ท่อนมะพร้าวส่วนยอดที่นำมาใช้เป็นที่เพาะเลี้ยงกว่างงวง.